24.11.2023

Talousvaliokunnalle

Asia: Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi digitaalisen euron käyttöönotosta (digieuroasetus) (U 60/2023 vp)

Komissio antoi 28.6.2023 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi digitaalista euroa koskevasta lainsäädännöstä (COM(2023) 369 final ja COM(2023) 368 final). Ehdotus on osa yhtenäisvaluuttapakettina julkaistua kokonaisuutta, jossa säädetään keskuspankkirahan, mukaan lukien euroseteleiden ja metallirahojen, asemaa lainsäädännössä.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa *(jäljempänä MaRa)* suhtautuu positiivisesti digitaalista euroa koskevaan asetusehdotukseen. Sääntelyä tulee kuitenkin muuttaa niin, että digitaalisen euron vastaanotto on yrityksille vapaaehtoista.

1. Digitaalinen euro lisäisi kilpailua digitaalisessa maksamisessa

Suomessa käteisen käyttö on vähäistä ja suurin osa päivittäisostoksista tehdään maksukortilla tai maksukorttipohjaisilla sovelluksilla. **Korttimaksamisen markkina on keskittynyt muutamalle globaalille maksukorttiyhtiölle ja kauppiailta peritään prosenttipohjaisia korvauksia debit- ja creditmaksuista. Kauppiasprovisiot ovat nousseet tasaisesti globaalien korttiyhtiöiden markkinavoiman seurauksena**, vaikka EU:n sääntely rajoittaa EU-alueella myönnettyjen kuluttajakorttien siirtohintoja.

Digitaalinen euro tarjoaisi kuluttajille ja kauppiaille maksutavan, joka ei ole riippuvainen globaaleista korttiyhtiöistä. Se toisi kaivattua kilpailua digitaalisten maksutapojen markkinoille. Kilpailun lisääntyminen voi alentaa kauppiailta perittäviä kauppiasprovisioita kaikissa korttimaksuissa, mikä olisi kauppiaiden lisäksi myös kuluttajien edun mukaista.

2. Kauppiasprovisioiden sääntely kannatettavaa

Digitaalinen euro voi yleistyä maksutapana vain, jos se on eri osapuolille edullista käyttää.

MaRa kannattaa ehdotusta, jonka mukaan digitaalisen euron kauppiaisprovision (*merchant service charge*) enimmäismäärää säädeltäisiin.

Enimmäismäärä olisi matalampi näistä kahdesta: todellisiin kustannuksiin ja kohtuulliseen voittomarginaaliin perustuva palkkio tai vastaavista digitaalisiin maksutavoista perittäviin palkkio. Sääntelyllä tulee varmistaa, että kustannukset digitaalisen euron maksutapahtumista pysyvät kohtuullisena.

Keskuspankki on ilmoittanut, ettei se peri digitaalisesta eurosta järjestelmämaksua (ns. scheme fee). Digitaalisen euron jakelijoilla ei ole lainkaan luottotappioriskiä, kun kuluttajan digieurolompakon arvo on keskuspankin taseessa. **Järjestelmämaksun perimättä jättäminen on kannatettavaa, koska järjestelmämaksua ei peritä tällöin kauppiasprovisioiden osana.**

Kauppiasprovisioiden enimmäismäärän sääntely johtaisi siihen, että digitaalisen euron maksutapahtumista perittävät kauppiasprovisiot olisivat todennäköisesti alempia kuin mitä kauppiailta veloitetaan nykyisistä korttimaksuista. Tämä alentaisi maksamisen kustannuksia kauppiaille edellyttäen, että digitaalinen euro yleistyy maksutapana. **Jos digitaalinen euro ei tule yleiseksi maksutavaksi, sen vastaanottopakosta syntyisi ainoastaan kustannuksia kauppiaille ilman kustannussäästöjä.**

Kauppiasprovisioiden enimmäismäärien sääntelyn lisäksi on tärkeää, että viranomaiset puuttuvat palvelumaksujen hinnoitteluun, jos kauppiailta veloitettavat palvelumaksut eivät ole sääntelyn mukaisia. Digitaalisen euron maksurakenteen tulee myös olla mahdollisimman yksinkertainen ja läpinäkyvä. Tällä varmistetaan se, että kauppaille myös tosiasiassa syntyy niitä hyötyjä, joita digitaalisella eurolla tavoitellaan.

3. Digitaalisen euron vastaanoton tulee olla vapaaehtoista

Vaikka digieuroasetus hyväksyttäisiin, on hyvin epävarmaa, ottavatko kuluttajat ja kuinka suurissa määrin digitaalisen euron käyttöön maksamisessa. Maksunsaajille digitaalisen euron hyväksymisestä syntyy kuitenkin merkittäviä kertaluonteisia ja jatkuvaluonteisia kustannuksia. Ehdotuksen mukaan ainoastaan mikroyritykset, jotka eivät hyväksy sähköisiä maksuvälineitä, voittoa tavoittelemattomat yhdistykset, sekä muun kuin kaupallisen toiminnan puitteissa toimivat yksityishenkilöt vapautetaan velvoitteesta hyväksyä digitaalinen euro maksuvälineenä.

MaRa katsoo, että suhteellisuusperiaatetta noudattaisi paremmin se, että uuden maksuinstrumentin luomisen alkuvaiheessa digitaalisen euron vastaanottaminen olisi vapaaehtoista kaikille yrityksille. Myöhemmin arvioitaisiin, onko digitaalisen euron vastaanottoa koskevaa sääntelyä muutettava. Vähintään tulisi täsmentää ja laajentaa digitaalisesta euron vastaanottamisesta kieltäytymisen perusteita myös muiden kuin mikroyritysten kohdalla.

4. Offline - käyttömahdollisuus

Ehdotuksen mukaan digitaalinen euron ominaisuuksiin sisältyisi offline-käyttömahdollisuus. MaRa pitää tätä kannatettava. Se voi kasvattaa mahdollisuutta sähköiseen maksamiseen aiempaa useammissa käyttötapauksissa ja myös lisää maksamisen toimintavarmuutta poikkeustilanteissa.

Kunnioittavasti,

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Timo Lappi
toimitusjohtaja

Kai Massa
lakimies

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry on matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palvelualojen elinkeino- ja työmarkkinajärjestö. MaRa edustaa hotelleja, kylpylöitä, viikko-osakeyrityksiä, leirintäalueita, kongressi- ja tapahtumatoimialan yrityksiä, ravintoloita, catering-yrityksiä, eines- ja valmistuskeittiöitä, kahviloita, pubeja, yökerhoja, liikenneasemia, huvi-, teema- ja elämyspuistoja, keilahalleja, festivaaleja ja konserttitapahtumia, ohjelmapalveluyrityksiä, luontomatkailuyrityksiä, hiihtokeskuksia sekä matkailun markkinointi- ja välityspalveluita tarjoavia yrityksiä. MaRassa on 3 100 jäsentä, joilla on 7 700 toimipaikkaa. MaRan jäsenyritykset työllistävät noin 70 000 henkilöä